

Heta Tuominen, akatemiattutkija Itä-Suomen yliopistosta

Kasvatuksen haastattelusarjan seuraava tutkija on akatemiattutkija Heta Tuominen. Hän on siirtynyt syyskuussa 2022 Helsingin yliopiston kasvatustieteiden osaston yliopistonlehtorin tehtävästä akatemiattutkijaksi Itä-Suomen yliopiston soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osastolle. Tutkimuksessaan Heta Tuominen tarkastelee yksilöllisiä eroja opiskelumotivaatiossa ja hyvinvoinnissa sekä näiden kehityksellistä dynamiikkaa eri-ikäisten oppijoiden keskuudessa. Hänen tutkimusintressejään ovat muun muassa oppiminen, opiskelumotivaatio, tavoitteet, hyvinvointi, opiskelu-uupumus, perfektionismi, opiskelijahuolto ja koulutussiirtymät (ks. myös <https://researchportal.helsinki.fi/fi/persons/heta-tuominen>; <https://uefconnect.uef.fi/henkilo/heta.tuominen/>).

Mitä kuuluu? Millainen päivä sinulla on tänään ollut?

Heta Tuominen: Kiitos, hyvää kuuluu! Näin elokuun ensimmäisenä päivänä olen juuri palannut töihin kesälomalta. Toimin vielä hetken kasvatustieteen yliopistonlehtorina Helsingin yliopistossa. Aloitin päivän lukemalla sähköposteja, ja oli ilo huomata esimerkiksi, että yksi ohjaamani erittäin kiinnostava yliopisto-opiskelijoiden koronapandemian aikaista opiskelumotivaatiota kartoittava gradu on juuri palautettu. Ensimmäisellä työviikolla aloitan valmistautumisen tärkeään motivaatio-

Heta Tuominen, <https://orcid.org/0000-0002-5629-375X> (Kuva: Sami Kero/Helsingin Sanomat)

tutkimuksen kansainväliseen konferenssiin (International Conference on Motivation), joka on elokuun lopulla Dresdenissä Saksassa. Minun täytyy valmistella konferenssiin mid-career keynote -esitys, mikä tietysti vähän hirvittää – jännitän esitystä jo nyt.... Lisäksi viikon

työlistalla on muun muassa Kasvatus-lehteen lähetetyn käsikirjoituksen muokkaaminen saatujen arvioiden perusteella. Loman jälkeinen ensimmäinen viikko poikkeaa huomattavasti tavallisesta siinä, että vielä ei ole palavereja!

Miten päädyit tutkijaksi?

Heta Tuominen: Olin töissä Helsingin yliopistolla jo maisteriopintojeni aikana ja silloin sekä työssäni että gradua tehdessäni kiinnostuin tutkimuksen teosta. Myöhemmin valmistuani huomasin tiedekunnan henkilökuntalistalla sähköpostiviestin, jossa etsittiin tutkimusavustajaa Suomen Akatemian rahoittamaan nuorten motivaatiota ja hyvinvointia tutkivaan hankkeeseen. Kyseinen viesti oli käänteentekevä. Hain tätä kiinnostavaa paikkaa ja onnekseni sain sen, eikä mennyt kauaa, kun huomasin jo suunnittelevani omaa väitöskirjasta hankkeen rikkaasta aineistosta. Motivaation linkittäminen hyvinvointiin on aihe, joka on kulkenut mukanani koko tutkijan urani, ja se tuntuu edelleen merkitykselliseltä sekä ajankohtaiselta.

Mikä on parasta työssäsi?

Heta Tuominen: Parasta työssäni ovat mielenkiintoiset tutkimusaiheet ja se, että saan jatkuvasti oppia uutta. Yhtä lailla parasta ovat todella fiksit ja kivat kollegat! Tätä työtä ei onneksi tarvitse – eikä kannata – tehdä yksin. Kollegoiden kanssa jaetaan niin onnistumiset kuin vastoinkäymisetkin. Erilaiset suunnittelupäivät ja työpajat, jolloin suunnitellaan kaikkea uutta innostavaa ja tehdään tutkimusta yhdessä, ovat niitä parhaita työpäiviä. Palkitsevaa työssäni on myös, kun opiskelijat menetelmäkursseilla ja seminaareissa innostuvat tutkimuksen teosta ja tutkimusmenetelmistä. On hienoa seurata, kuinka opiskelijoista tulee motivoituneita gradun tekijöitä tai jopa väitöskirjatutkijoita. Nuorten tutkijoiden ohjaus ja kannustaminen onkin yksi työni parhaista puolista.

Ketkä ovat olleet keskeisiä henkilöitä urapolullasi?

Heta Tuominen: Minulla oli onni päästä tekemään väitöskirjaa laajempaan tutkimushankkeeseen, jonka myötä sain alan huippuja ohjaajikseni ja kollegoikseni. Tuona aikana tutuksi tulleet tutkijat muodostavat edelleen ison ja tärkeän osan verkostoani. Koska verkostot ovat tutkijan työssä ensiarvoisen tärkeitä, olemme myös pyrkinet luomaan uudenlaista yhteistyötä. Motivaatio, oppiminen ja hyvinvointi -tutkimuskollektiivi (molewe.net) kokoaa yhteen samoista aiheista kiinnostuneita eri uravaiheiden tutkijoita. Tämä yliopistorajat ylittävä yhteinen tekeminen perustuu täysin jäseniensä kiinnostukseen, omaehtoisuuteen ja vapaaehtoisuuteen. Kollektiivissa apua ja kommentteja saa omien ohjaajien lisäksi muilta senioritutkijoilta sekä vertaisilta. On ollut ilo huomata, kuinka tällainen työskentely on ollut sekä hyödyllistä että hauskaa ja kuinka sen myötä väitöskirjatutkijat eri yliopistoista ovat tutustuneet ja verkostoituneet. Olemme halunneet levittää vastaavanlaista käytäntöä laajemminkin, ja tätä varten olemme perustaneet Suomen kasvatustieteellisen seuran alaisuuteen Kasvatustieteellisen seuran alaisuuteen Kasvatustieteellisen seuran alaisuuteen Kasvatustieteellisen seuran alaisuuteen. Tämä SIG-ryhmä on alan tutkijoiden ja opiskelijoiden valtakunnallinen verkosto, jonka tavoitteena on edistää kasvatustieteologiaan liittyvää tutkimusta ja opetusta sekä tutkijoiden välistä yhteistyötä (tervetuloa mukaan kaikki kiinnostuneet!).

Pohditko koskaan mitään muita ammatteja?

Heta Tuominen: Olen käynyt Helsingin kuvataidelukion ja opiskellut lukion jälkeen hetken aikaa graafista suunnittelua, mutta minulle selvisi hyvin pian, että haluan kuitenkin enemminkin lukea, kirjoittaa ja tutkia kuin piirtää. Jo silloin minua kiinnostivat psykologia ja kasvatustiede, ja ajattelin, että minusta voisi tul-

la tutkija tai opettaja. Onkin hauska huomata, että työssäni olen tutkinut ja opettanut sekä yhdistänyt kasvatustiedettä ja psykologiaa kaikki nämä vuodet.

Mitkä ovat tutkimuksellisia ilmiöitä, jotka kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten?

Heta Tuominen: Minua kiinnostavat laajasti kasvatuspsykologiaan ja oppimistutkimukseen liittyvät aiheet, kuten oppiminen, suoriutuminen, motivaatio ja hyvinvointi erilaisten oppijoiden keskuudessa, erilaisissa oppimisympäristöissä ja koulutuspolun eri vaiheissa. Uudempana teemana on tavoitteisuuden tarkastelu hieman toisenlaisesta teoreettisesta lähestymistavasta käsin: tutkimme oppilaiden ja opiskelijoiden perfektionismia sekä sitä, miten perfektionistiset pyrkimykset voisivat selittää nuorten kokemaa uupumusta ja eroja opiskeluhyvinvoinnissa. Näiden tutkimuksellisten ilmiöiden lisäksi minulle on aina ollut tärkeää tutkimusmenetelmäopetus ja sen kehittäminen.

Mitkä ovat vahvuutesi tutkijan työssä? Entä kehityskohteesi?

Heta Tuominen: Haluan työssäni oppia uusia asioita ja ymmärtää ilmiöitä, ja kun siihen ryhdyn, jaksan puurtaa ja tehdä tylsältäkin tuntuvia tutkimustyön vaiheita. Vahvuuteni liittyy siis ehkä pitkäjänteisyyteen ja tarkkuuteen, tunnollisuuteenkin (joka on välillä myös heikkous). Innostun myös helposti ja tykkään kehittää uusia ideoita. Tutkijana haluaisin kehittyä jatkuvasti tutkimusmenetelmissä. Kehityskohteenani onkin erilaisten, erityisesti avointen tilasto-ohjelmien, opettelu ja käyttäminen yhä enemmän. Avoin tiede on ylipäänsä asia, johon meidän kaikkien on syytä panostaa ja jossa haluan itse kehittyä edelleen (esimerkiksi avoimet julkaisut, ennakkojulkaisut, tutkimusten ennakkorekisteröinti, aineistojen hallinta ja avoimuus).

Mitä odotat eniten tulevaisuudelta?

Heta Tuominen: Odotan tulevaisuudelta innostavaa tekemistä uuden tutkimuksen parissa. Minulla on mielettömän hieno mahdollisuus aloittaa syksyllä viisivuotinen akatemia-tutkijakausi Itä-Suomen yliopiston soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osastolla. Tutkimuksessani tarkastelen motivaation, perfektionismin ja opiskeluhyvinvoinnin kehityksellistä ja tilannekohtaista dynamiikkaa toisen asteen opintojen aikana sekä opiskeluhuollon roolia oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Odotan kiinnostavaa tutkimusyhteistyötä kollaboraattoreiden kanssa, tutkimusvierailuja ja uusien menetelmien oppimista. Haluan panostaa myös tiedeviestintään, jotta tutkimustieto leviäisi mahdollisimman hyvin paitsi tutkijoille myös kouluihin ja koteihin. Odotan tulevilta vuosilta lisäksi omien ohjattavien tutkimuksen teon seuraamista ja tukemista – ja tulevia väitöstilaisuuksia (ei silti mitään paineita ohjattavilleni!).

Jatka lauseita:

Tänään aion ... suunnitella, mihin töihin ryhdyn ensimmäiseksi loman jälkeen, mutta myös nauttia vielä kesäisestä päivästä.

Harrastukseni ovat ... lenkit kävellessä, juosten tai pyörällä (varsinkin kävelylenkkien aikana ratkeavat usein hankalimmatkin työhön liittyvät ongelmat). Lisäksi korona-ajasta itselleni jäi tavaksi tehdä esimerkiksi pilatesta ja muunlaisia jumppia kotona tallenteilta. Kaikenlaiset palloilulajit ja tanssi ovat aina olleet lempiharrastuksiani, mutta viime vuosina niitä on tullut harrastettua ihan liian vähän. Äänikirjoja kuuntelen myös mielelläni.

Haluaisin joskus vielä oppia ... käyttämään R-ohjelmaa.

Salaisia taitojani ovat ... kirjoitusvirheiden bongaminen tekstistä etsimättäkin ja into vii-

lata loputtomasti esimerkiksi käsikirjoitusten taulukoita ja kuvioita. Toisaalta nämä eivät kylä ole salaisia taitoja, vaan kaikki kanssani työskennelleet tunnistavat nämä varmasti hyvin!

Apulaisprofessori Kaija Collinin numerossa 3/22 esittämä kysymys: miten tutkimuksesi ja sen löydökset vaikuttavat ihmisten elämään?

Heta Tuominen: Jo ymmärrys yksilöllisistä eroista oppijoiden motivaatiossa ja hyvinvoinnissa on tärkeää ja hyödyllistä. Sillä on merkitystä myös käytännössä; yksilöllisiä eroja voidaan huomioida esimerkiksi opetusjärjestelyissä. Toivon ja uskon, että tutkimustuloksiamme voi-

daan hyödyntää koulu- ja opiskelumaailmassa, jotta voimme parhaalla mahdollisella tavalla tukea lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia. Erityisesti tulevassa tutkimuksessa opiskelija-huollon huomioiminen voi tuottaa uutta ja tärkeää tietoa, jonka avulla voidaan pyrkiä kehittämään oppilas- ja opiskeluhuollon palveluita.

Mitä haluat kysyä seuraavalta haastateltavalta?

Heta Tuominen: Karkeasti kuinka suuri suhteellinen osuus työstäsi on tällä hetkellä tutkimusta ja kuinka suuri osuus opetusta? Millainen tämä tutkimuksen ja opetuksen suhde ihanteellisesti olisi sinulle?